

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2022
SANSKRIT

Course ID: 20914

Course Code: AH/SNS/203GE-2

(Sanskrit Poetry and Chanda)

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words

as far as practicable.

1. यथेच्छमेकस्य सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतेन देवनागरलिप्या च लेख्या । 5×1=5

प्रसङ्ग उल्लेखपूर्वकं ये कोन एकट्ठि संस्कृते ओ देवनागरीलिपिते व्याख्या कर।

क) शैशवेऽभ्यस्तविद्यानां यौवने विषयैषिणाम् ।

वार्धक्ये मुनिवृत्तीनां योगेनान्ते तनुत्यजाम् ॥

ख) मन्दः कवियशप्रार्थीः गमिष्याम्युपहास्यताम् ।

प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्धाहुरिव वामनः ॥

2. यथेच्छमेकस्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च भावसम्प्रसारणं कार्यम्। 5×1=5

ये कोन एकट्ठि संस्कृते ओ देवनागरीलिपिते भावसम्प्रसारण कर।

क) सन्ततिः शुद्धवंश्या हि परत्रेह च शर्मणे ।

ख) सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हि रसं रविः ।

3. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम् । 10×1=10

ये कोन एकट्ठि प्रश्नेर उत्तर दाओ।

क) 'रघुवंशमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य सारः समासेन उपस्थापनीयः

‘रघुवंश महाकाव्येर प्रथमसर्गेर सार संक्षेपे लेखा ।

ख) सुदक्षिणा का आसीत् ? सा किमर्थं वशिष्ठाश्रमे आगता ? महर्षेराश्रमस्य वर्णनं प्रदेयम् ।

सुदक्षिणा के छिलेन ?तिनि केन वशिष्ठाश्रमे आसेन ? महर्षिर आश्रमेर वर्णना दाओ

|

ग) रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गमनुसृत्य नृपस्य दिलीपस्य गुणान् वर्णयत ।

‘रघुवंशम्' महाकाव्येर प्रथमसर्ग अनुसरणे राजा दिलीपेर गुणावली वर्णना कर ।

4. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः छन्दसोः सोदाहरणं लक्षण-व्याख्या कार्या। 5×2=10

निम्नलिखित छन्दशुनिर मध्ये दूटि छन्देर लक्षण सोदाहरण व्याख्या कर।

- क) मन्दाक्रान्ता ख) शिखरिणी
ग) वसन्ततिलकम् घ) इन्द्रवज्रा

5. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु क-विभागतः न्यूनतया एकं ख-विभागतः न्यूनतया द्वयं गृहीत्वा साकल्येन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

निम्नलिखित प्रश्नेशुनिर मध्ये क-विभाग थेके कमपक्षे एकटि एवं ख-विभाग थेके कमपक्षे दूटि प्रश्न निसे सर्वसमेत पाँचटि प्रश्नेर उत्तर दाओ। 2×5=10

विभाग:- कः
विभाग - क

- क) रघुवंशम् इति काव्ये रघुः इति शब्देन कः बोध्यते ? काव्येऽस्मिन् कति सर्गाः सन्ति ?
रघुवंशम् काव्ये रघु शब्दे काके बोझानो ह्येछे ? एहे काव्ये कयटि सर्ग आछे ?
- ख) रघुवंशम् इति महाकाव्यस्य श्रेष्ठः टीकाकारः कः ? किं नाम अस्याः टीकायाः ?
रघुवंशम् महाकाव्येर श्रेष्ठ टीकाकार के? ताँर रचित टीकार नाम की ?
- ग) दिलीपस्य सन्तानहीनतायाः कारणं किम् आसीत् ?
दिलीपेर सन्तानहीनतार कारण कि ?

विभाग: - खः
विभाग - ख

- क) पद्यस्य लक्षणं किम् ? तच्च कतिविधम् ?
पद्येर लक्षण कि ? पद्य कय प्रकार ?
- ख) 'वंशस्थविलम्' वृत्तस्य लक्षणं निरूप्यताम् ।
वंशस्थविल छन्देर लक्षण निरूपण कर ।
- ग) छन्दोग्रन्थदिशा कुत्र कुत्र गुरुस्वरः लघुस्वरश्च भवतः ।
छन्दग्रन्थ अनुसारे कोथाय कोथाय गुरुस्वर हवे एवं कोथाय कोथाय लघुस्वर हवे ।
- घ) इदं किलव्याजमनोहरं वपुः - इत्यस्य चरणस्य छन्दोनिर्णयः कार्यः ।
इदं किलव्याजमनोहरं वपुः एहे पङ्क्तिर छन्द निर्णय कर ।